

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

— o —

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya által kiküldött
lapbizottság felügyelete mellett

szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1905. október hó.

X. FÜZET.

XLIV-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 15-ik napján.

Ára egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 8 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-út 25.

A kontinens régi jó hírnevű vállalata.

Elsőrendű megbízható bevásárlási forrás!

(5. II. 2.)

STAINER GYULA

os. és kir. udvari szállító

első körmei di magyar magpergető
gyára és erdészeti magkereskedése

KÖRMEND (Vasmegeye).

☛ Rendeléseket őszi szállításra már most előjegyzésbe veszek. ☛

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Számos kiállítások, díszoklevelek stb.

Ajánl:

Kocsános, kocsántalan,
cser és amerikai vörös
tölgymakkot.

Gyümölcs-, lombfa- és tüle-
velű magvakat, továbbá
mindennemű tülelevelű, lomb-
facsemetéket, gyümölcs-
vadoncz és élősvényeket.

Mindenféle diszfenyőket
változó színezetű fajban.

SEIFERT JÓZSEF

os. és kir. udvari fegyverszállító
POZSONY, Halászkapu-utca 4. sz.

Interurban telefon 252.

521. (12-4)

Interurban telefon 252.

Ajánlja dus raktárát **Henri Pieper** eredeti **DIANA FEGYVEREK**BŐL, ugyszinte
czélszerű **HEMMERLE**-féle fegyverekből, **J. P. Sauer und Sohn** czég **KRUPP**
FRIGYES-féle különleges aczélesövű fegyverekből, eredeti gyári áronok.

LEGUJABB Browning-féle önműködő ismétlő serét-vadászfegyver,
12 öbnagyságu, eredeti gyári áronok azaz 225 koronaért nálam kapható.

Cs. és kir. állami áruda által osztrák-magyar füstnélküli I. számú vadászati
és tárcsa-lóporral töltő töltények, továbbá szál-
litok minden fajta **kész vadásztöltényeket** mindenkor pontosan és frissen töltve minden
kaliberűhöz a legolcsóbb áron.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek. ♥ **Saját lövőide.**

A **pozsonyi** második mezőgazda-
sági országos **kiállítás** alkalmából **vadászfegyvereim** és vadász eszközök az egye-
dül aranyérmert nyertek.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

1905. OKTÓBER HÓNAP

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLIV. ÉVF.

KÖZLÖNYE

X. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hónap 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnak. (Telefon: 37—22.)

Felső erdészeti szakoktatásunk kérdései.

(A főiskola székhelyének áthelyezése. — Erdészeti doktorátus.)

Az Erdészeti Lapok augusztusi füzeté közölte a bányászati és erdészeti főiskola tanári karának emlékiratát, amely a főiskola székhelyének áthelyezését sürgeti. Az emlékirat szövege ugyan az Országos Bányászati és Kohászati Egyesülethez fordul, de a tanári kar azt külön átírat kíséretében az Országos Erdészeti Egyesületnek is megküldötte.

Ezzel az emlékirattal a főiskola tanári kara újra napirendre tűzte azt a kérdést, amelyben az 1896. évi országos erdészeti gyűlés és ennek keretében az Országos Erdészeti Egyesület már határozott állást foglalt, kimondván akkor Horváth Sándor magas színvonalú és meggyőző érvelése alapján, „*hogy a selmeczi erdészeti akadémiát jelenlegi szervezete mellett és jelenlegi székhelyén nem tartja alkalmasnak arra, hogy a tanítás az erdészeti tudományok fejlesztése és az erdészeti irodalom művelése terén*

ezentul reá váró feladatoknak sikeresen megfelelhessen s ennél fogva szükségesnek tartja, hogy az erdészeti szakoktatás a bányászati szakoktatástól teljesen elválasztassék és az erdészeti szakoktatás részére a fővárosban egyetemi szintvonalon álló, minden szükséges segédeszközzel kellően felszerelt önálló erdészeti főiskola létesíttessék“.

Az 1896. évi erdészeti kongresszus tehát tovább ment, mint a főiskolai tanári kar mostani emlékirata, amennyiben nemcsak a székhely áthelyezését kívánja, hanem ezenfelül az erdészeti oktatásnak a bányászattól való teljes elkülönítését is. A székhely kérdésében azonban teljesen fedi egymást a két álláspont. Nem tudjuk, hogy a tanári kar az áthelyezés kérdése mellett miért nem tette a két heterogen természetű szak természetellenes és káros kapcsolatának szintén kívánatos, sőt az erdészeti oktatás szempontjából éppenséggel felette szükséges elkülönítését már most szóvá, de ez a körülmény bennünket, a kiket a tanári karnál esetleg figyelembe jövő tekintetek nem veszélyeznek, nem gátolhat meg annak a kijelentésében, hogy az 1896-ban elfoglalt álláspontot ma is a maga teljességében, csorbitatlanul valljuk magunkénak, tehát a székhely áthelyezésén kívül az erdészeti oktatás önállósítását, vagy legalább is más, az önálló fejlődést nem veszélyeztető, természetszerűbb kapcsolatba hozatalát követeljük.

A tanári kar memoranduma a főiskolát mint egészet tekintvén, az erdészeti szakoktatás speciális szempontjaira nem terjed ki azzal a részletességgel, a melyet óhajtottunk volna s ezzel talán néhány évtől fosztotta meg önmagát. De így is teljesen meggyőző érvelése s részünkről csak néhány kevés megjegyzést óhajtunk a felvetett kérdéshez fűzni, a melyet annak idején Horváth Sándor oly kimerítően és tárgyilagosan tárt fel előttünk.

Ha a gyakorlati életben megfordulva azt a sajnálatos fásultságot, azt a megrögzött közönyt látjuk, a melylyel a fiatalabb erdész-generáció saját szakmájával, annak irodalmával, sőt a hozzá legközelebb fekvő mindennapi dologgal szemben viselkedik, lehetetlen fel nem ismernünk ennek egyik, ha nem is egyedüli okát abban a kicsinyes, minden magasabb szellemi impulzustól ment környezetben, a melyben az erdészhallgató azon éveit tölti, amikor lelke teljes fogékonysággal bír minden iránt s így a magasabb törekvések iránt is, ha az, amit maga körül lát, ezeket benne felköltheti. Abban a csendes, szerencsétlen terepviszonyokkal bíró városkában azonban, a hol a fejlődés minden feltétele hiányzik és az elfogulatlan szemlélő csak a sajnálatos visszamaradás, sőt visszafejlődés jeleit látja, a hol minden ellenkező állítás daczára vajmi kevés nyomát látjuk annak az egészséges fejlődésnek, a mely sok más vidéki városunkat jellemzi, vajjon nyomtalanul marad-e ez a mai korba nem illő környezet az ifju lélekre? Hacsak a szülői házból nem hozza az ifju a törekvésnek, a nemes ambíciónak igen nagy készletét magával, Selmeczbánya a maga kicsinyes állapotával, kevéssé egészséges társadalmi viszonyaival, füstös, piszkos korcsmáival bizonyára nem fejlesztí ki azt benne.

A legtöbben kisebb helyekről, falvokról származnak oda s onnan ismét visszakerülnek valamely erdészlak csendes magányába. Vajjon honnan vegyék ezek azt az általános látkört, amelyet sem a középiskola, de a felső szakoktatás sem nyújthat teljesen, hanem csupán a mindennapi környezet meg-megisméltődő benyomásai.

S erre a szélesebb látkörre elengedhetetlen szüksége van az erdésznek. Csak ilyennel felruházva, általa érzéket nyerve a mai közgazdaság kívánalmái iránt, fogja hivatását

ennek keretében betölthetni. Szükségünk van erre a magasabb foku általános műveltségre és szélesebb látkörre nemcsak azoknál, akik különben is hivatottsággal bírnak arra, hogy szakmájukban majdan vezető szerepre jussanak s mint ilyenek a legexponáltabb helyeken küzdjenek annak érdekeiért, hanem szükségünk van erre azoknál is, akiket sorsuk arra rendelt, hogy életüket a vidék kisebb, félreesőbb helyein töltsék.

Az erdész a népünk gazdasági elmaradottsága elleni küzdelemben rendkívül sokat tehet, a nép lelkületére és gazdasági viszonyaira rendkívül nagy befolyást gyakorolhat, de csak úgy, ha tullát a lakhelyét környező hegyek gerinczein, ha összehasonlítást tehet más viszonyokkal, ha a jobb felé való törekvés csiráját ifju korában magába vette. De azon a nagy érintkezési felületen is, amelyen az erdőgazdaság más gazdasági ágakkal érintkezik s amely legtöbbször az ellentétes érdekek küzdőtere, az erdőgazda helyét csak úgy töltheti be igazán, ha szakismeretei mellett a nagyobb látókört, a mai közgazdaságnak sokszor szövevényes problémái iránti helyes érzéket állithatja csatarendbe.

Ezek a tekintetek szerény nézetünk szerint előbbre valók, mint a gyakorlati bemutatás érdeke, amely a kellő mértékig Budapesten is megóvható s amelyre nézve Selmezbánya is, ami a közvetlen közelében fekvő, könnyen elérhető erdőket illeti, vajmi keveset nyújt, sőt határozottan alkalmas arra, hogy helytelen gazdasági képek verjenek gyökeret a hallgatókban (pl. a hodrusi völgy egykor gyönyörű jegenyefenyveseinek kihasználási módja).

Ne érveljen ezzel szemben senki sem azzal, hogy az erdészt hivatása a vidékre szólítván, ott is kell iskoláit végeznie, hogy helyes képet nyerjen jövőendő működési köréről. Arról, hogy az erdészeti főiskolába lépő ifju hiva-

tásáról képet nyerjen, tulajdonképen csak úgy lehetne gondoskodni, ha a főiskolát megelőzően bizonyos ideig tartó gyakorlati alkalmazást kötnénk ki, ami azonban eddig sem volt s nézetünk szerint a jövőben sem elkerülhetlen. Mi ellenkezőleg azt állítjuk, hogy éppen azért, mert a legtöbb erdészt hivatása a kisebb vidéki helyekhez köti, éppen ezért szükséges, hogy legalább főiskolai éveit olyan helyen töltsse, ahol a középiskolában szerzett általános műveltségét kiegészítheti, ahol a lüktető tudományos és közgazdasági életet látva, nem a maradiság, hanem a haladás harcosságá edződik, amivel biztosítékot nyer a nemzet arra nézve, hogy a jövőben helyrehozzanak azok a nagy gazdasági hibák s az a viszonylag nagy elmaradottság, amelyet többek között az erdészet terén is észlelhetünk a művelt külfölddel szemben.

Hiszen behizelgő és megnyerő az a gondolat, hogy engedve a bennünk élő kegyeletes érzésnek, ne szólaljunk fel az ellen a város ellen, amelyben az eddigi erdészgenerációk s mi magunk is főiskolai nevelésüket nyerték, csak hogy ily dologban nem dönthet egy város érdeke, nem dönthetnek az érzelmek, a hagyományok, hanem az általános közérdek és az ebből kiinduló rideg mérlegelés.

Szivesen elismerjük Selmecz- és Bélabánya városok jóra való törekvéseit s tudjuk, hogy nem a város vezetőségén mulik, ha a kedvezőtlen fekvés, a bányászat teljes hanyatlása és az anyagi viszonyok mostohasága minden törekvésüket meddővé teszi. Nekünk azonban a visszamaradás el nem vitatható tényét kell elhatározásaink, óhajaink alapjául venni s ez arra vezet, hogy az erdészeti főiskola áthelyezésének mielőbbi keresztülvitelét szorgalmazzuk.

Fenn főleg a hallgatók szempontjából szemléltük az

áthelyezés kérdését. Nem kevesebb figyelmet igényel azonban a tanári kar érdeke is, a mely elvégre is azonos a főiskolai szakoktatás érdekével. A selmeczi tanári kar ma teljesen izolált minden más tudományos és gyakorlati szakkörtől. A tanárok nélkülözik azt a közvetlenebb kapcsolatot, úgy a tudományos körökkel, mint a gyakorlati szakköörökkel, a mely annyira szükséges, hogy úgy tudományos működésükben, mint a gyakorlati erdőgazdaság törekvéseinek az előadások terén való kellő figyelembevételében mindenkor és feltétlenül a kor színvonalán maradjanak és újabb meg újabb ösztönzést nyerjenek a haladásra. Ha mostanában valamelyik selmeczi tanár bármely fővárosi tudományos körben, amint azt voltaképpen az eddiginél sűrűbben kellene tenniök, előadást akar tartani, vagy másnak előadását akarja meghallgatni, költséges és időrabló utazásra van szüksége — s itt idegenként fog fogadtatni.

S vajjon nem ejthet-e gondolkodóba, ha egyes, a tanári állásra alkalmasnak vélt egyének, amint hallomás szerint a bányászatnál, s talán az erdészetnél is megtörtént, a tanári állás elfogadását visszautasították, mert nem voltak hajlandók Selmeczbányán élni, a hol egyebektől eltekintve, a maguk és családjuk egészségét s gyermekeik nevelését nem látták kellően biztosítva; s a hol nem remélhették azt sem, hogy valamennyire elfogadható lakást kapjanak.

Vajjon ez, feltételezve, hogy az illetők tényleg reá termettek voltak a tanári állásra, nem a szakoktatás kára-e, a melyet ez csak azért szenvedett s szenvedhet a jövőben is, mert oly elrejtett vidéki helyen székel a főiskola.

Az erdészeti szakoktatásnak egyik fontos kérdése a tanári kar kiegészítésére, pótlására alkalmas erők nevelése és az erdőgazdaság egyes kérdéseinek mélyebbre ható művelése, mint a mennyire az a rendes előadások során

történhetik. Mindkét cél elérésére — az erdészeti kísérletügy megfelelő ujjaszervezésén kívül — a magántanári intézmény látszik alkalmasnak. De vajjon létesíthető-e ez Selmezbányán a sikerre való némi kilátással? Szerény nézetünk szerint nem, mert részünkről a magántanári kart nemcsak a főiskolán alkalmazott adjunktusok sorából óhajtánók ujonczozni, hanem a gyakorlatban működő szakemberek sorából is. Ennek lehetősége pedig Selmezbányán teljesen ki van zárva.

Nagyon kívánatosnak tartanók, ha úgy, mint évenként Bécsben szokásos, nálunk is tartatnának oly rövid tanfolyamok, a melyeken a gyakorlatban működő erdőgazdák, a kiknek sem idejük, sem módjuk, hogy az erdészeti tudományok előrehaladásáról közvetlenül tudomást szerezzenek, mód nyujtatnék arra, hogy gyakorlatilag érvényesíthető ismereteiket a főiskolai tanári kar s esetleg más alkalmas szakférfiak összefoglaló előadásai által a kor színvonalán tartsák. Ez is leginkább a fővárosban lehetséges, úgy központi fekvése miatt, mint azért is, mert ide számos érdeklődőt egyéb érdekei is vonzanának.

Még folytathatnók fejtegetéseinket, a mennyiben azonban ez a tárgy az Országos Erdészeti Egyesület f. évi közgyűlésén úgy is minden oldalú megvilágítást fog nyerni, ezuttal ennyival is beérhetjük s csupán a kérdés eddigi fejleményeiről számolunk még be röviden.

A tanári kar memoranduma, a mely mellett az erdészeti tanári kar Fekete Lajos kivételével egyhangulag foglalt állást, válaszra provokálta Selmezbánya városát is, a melyben hosszabb történelmi bevezetés után a tanárok emlékiratának egyes tételeit igyekszik czáfolni. Tulnyomóak ebben az elleniratban is a bányászat köréből vett érvelések, a melyek nem tartoznak reánk. Egyes helyeken

az erdészeti szakoktatással is foglalkozik, de hát a ribnyiki fűrészre, a városi erdőgazdaságra és Kisiblyére való hivatkozás sehogy sem elégitheti ki a magasabb szempontból kiinduló szakembert, a zsarnóczai erdőhivatal kerülete pedig már oly távolabb fekvő objektum, a melyet a hallgatók csak egy izben kerestek fel eddig is.

Éppen oly kevéssé sikerült kimutatnia azt, hogy Selmezbánya alkalmas volna a mai korban egy főiskola székhelyének. Azt hisszük, ebben a tekintetben egyetért velünk az is, aki különben nem hive a főiskola Budapestre való áthelyezésének. S ebben a tekintetben a multtal nem lehet érvelni. Selmezbánya 50 év előtt teljesen egyenrangú város lehetett — már akkor még virágzó bányászata révén is — bármelyik más vidéki városunkkal. Ma nem az. Tessék pl. a nálánál kisebb lélekszámmal bíró, közeli Besztercebányával szembe állítani, és az idők folyamán Selmezbánya hátrányára bekövetkezett óriási változást még az elfogult szemlélő sem fogja tagadhatni.

Teljesen értjük, hogy Selmezbánya igyekszik a maga érdekeit megóvni, az emlékirat hangja azonban helyenkint aligha alkalmazkodik az ügy komolyságához; élczek tudvalevőleg nem okvetlenül érvek is, az erős kifejezések nem bizonyítékok.

Egy tetszetős érvel azonban találkoztunk az emlékiratban s ez az, hogy a tanári kar csak most veti fel a maga részéről nyíltan az áthelyezés kérdését. Nem használta fel erre az országos erdészeti gyűlés 1896. évi határozatát, nem az azóta teljesített építkezéseket és szervezeti változásokat. De közelebbről tekintve a városnak ez az állítása sem érv az ottmaradás mellett, inkább súlyos vád a tanári karral szemben, mely azonban a minoritásban lévő erdészeti tanári kart nem érintheti,

A tanári kar memorandumát az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület már közgyűlésileg is tárgyalta és a főiskolának Selmezbányán való meghagyása mellett foglalt állást. Tiszteletben tartjuk ezt az előttünk nem egészen érthető határozatot, de természetesen csak a főiskola bányászati és kohászati részére tekinthetjük érvénynyel bírónak, míg az erdészeti főiskola áthelyezésének kérdésében megkivánjuk, hogy az idegen tényezők befolyása nélkül függetlenül bíraltassék el.

Nem tudjuk, mire alapítja Szitnyai József, Selmezbánya érdemes polgármestere a Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésén tett azt a bizalomteljes nyilatkozatát, hogy „attól nem tartok, hogy az erdészet elvételessék“, azt azonban tudjuk, hogy nem az erdészeti felső szakoktatásnak e kérdésnél egyedül mérvadó érdekei adták e szavakat ajkaira. Mi ellenkezőleg reméljük, hogy a Bányászati és Kohászati Egyesület állásfoglalása megkönnyíti az erdészeti főiskolának áthelyezését. A bányászati szakoknak új helyiségekre van szükségük. Tessék az erdészeti főiskola helyiségeit elfoglalni. Így Selmezbánya városa sem szenved sérelmet, megmarad főiskolai székhelynek s az erdészeti főiskola is áthelyezhető Budapestre.

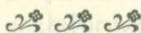
*

A midőn a mult évben az erdészeti szakoktatás reformjáról beszámoltunk, azt hittük, hogy ezzel egy-más tekintetben tulszárnyaltuk osztrák szomszédainkat. S most ime kiderül, hogy kis vártatva ismét ezek kerültek felül. Nemcsak a 4 éves tanfolyamot honosították meg, hanem Ő Felsőge egy évvel a selmezbányai főiskola csonka újjászervezésének jóváhagyása után a bécsi „Hochschule für Bodenkultur“-nak a doktorrá avatás jogát adományozta.

Ugy tudjuk, hogy a selmeczi főiskola a maga részéről e jogot kérelmezte; amint látjuk az osztrák példából, Ő Felsegén sem mulhatott a dolog, a magyar doktorátus tehát valahol utközben maradt le.

A doktorátus az erdészet terén a német birodalomban már régóta honos. Kifejezője annak, hogy ott a gazdasági tudományoknak az elvont tudományokkal való egyenjogúságát már teljesen elismerik s mint ilyen nincs mélyebb jelentőség nélkül. Az, aki a doktorátust megszerzi, bizonyítékát adja annak, hogy tudományát a főiskola elhagyása után is művelni, fejleszteni óhajtja. A haladás eszköze tehát és nem csupán az emberi hiúság megnyilvánulása, aminek talán első pillanatra feltűnhetik.

Önmagunkat kicsinyítjük, ha főiskolánk részére nem törekszünk e jogot a jövőre biztosítani.

Alsó erdészeti szakoktatásunk reformkérdései.

Irta: Kaán Károly.

Ugy látszik széles mederben indul meg az irodalmi vita alsó erdészeti szakoktatásunk reorganizációjának kérdése körül.

Mindenesetre örvendetes körülmény, hogy megfelelő színvonalon álló tárgyilagos polemia révén, a nyilvánosság előtt tisztul meg a nézet e fontos kérdésben. Örvendetes, mert mód nyílik mindenkinek hozzászólnia, mert alkalom adatik az erdőgazdaságot üző közönségnek összehordania a mindennapos élet azon tapasztalatait, melyek e kérdés megvilágítására szolgálhatnak. Ez a magyar erdőgazdálkodáshoz fűzött fontos nemzetháztartási érdekeknek csakis javára válhatnak. Emellett hasznára lesz közvetve